

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ВИТРАТИ»

Ключові слова: витрати, собівартість, елементи витрат, конкурентоспроможність, управління витратами.

Достовірне визначення та чітке розмежування витрат залежно від їх економічного призначення є визначальним фактором в практичній діяльності підприємства, адже на всіх рівнях управління здійснюється групування витрат, формується собівартість продукції, визначаються джерела фінансування. Проблеми зниження собівартості виробництва, пошуку шляхів шляхів зниження витрат виробництва є актуальним та цікавими питаннями сьогодення, оскільки їх вирішення дозволяє кожному конкретному підприємству вижити в умовах жорсткої ринкової конкуренції.

Питанню визначення сутності витрат присвятили свої роботи В. Дерій, Н. Золотарьова, Н. Олех, Р. Рогатенюк, О. Мошковська, Д. Лозинський, Т. Одінцова, Т. Тігова, які розглянули основні аспекти питань щодо витрат підприємства та надали власне бачення цього поняття.

Метою роботи є визначення сутності та змісту терміна «витрати», зіставлення поглядів різних науковців щодо трактування цього поняття, а також визначення основних елементів витрат.

Висока собівартість продукції, робіт та послуг тягне за собою зниження конкурентоспроможності підприємства та підштовхує керівництво до пошуку резервів та шляхів зниження витрат підприємства. Під впливом цього управління витратами стає провідним напрямком під час планування та аналізу діяльності підприємства.

Слід зазначити, що термін «витрати» є одним з найбільш вживаних в економічній літературі та наукових роботах з бухгалтерського обліку, натомість одноставного трактування досліджуваного визначення не існує, кожен науковець вносить свої корективи та розкриває поняття з іншого боку.

Досліджуючи економічну літературу можна зустріти безліч визначень поняття «витрати». Основні визначення витрат, які зустрічаються в наукових працях представлено в таблиці.

Таблиця

Визначення сутності поняття «витрати»

Автори	Визначення
П(С)БО 16 «Витрати» [1]	Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені
Дерій В. [2]	Витратами доцільно називати повністю або частково використані в процесі господарсько-фінансової діяльності підприємства запаси, необоротні активи, трудові й інтелектуальні ресурси, а також зменшення (погашення) зобов'язань підприємства перед бюджетом, кредиторами та іншими юридичними і фізичними особами
Золотарьова Н. Г. [3]	Витрати – затрати певного періоду часу, а тому їх потрібно у повній сумі відносити на реалізовану за цей період продукцію
Олех Н. Л. [4]	Грошова оцінка вартості матеріальних, трудових, фінансових та інших видів ресурсів на виробництво та реалізацію продукції за певний період
Рогатенюк Р. В. [5]	Затрати певного періоду часу, документально підтверджені, економічно обґрунтовані, які перенесли свою вартість на реалізовану за цей період продукцію
Мошковська О. А. [6]	Під витратами слід розуміти вартісну оцінку ресурсів, які підприємство використовує у процесі здійснення своєї господарської діяльності
Лозинський Д. Л. [7]	Термін «витрати» означає витрати тільки тих ресурсів, які при визначенні фінансового результату підприємства за відповідний звітний період ставляться у відповідність отриманим доходам
Одінцова Т. М. [8]	Витрати – є споживанням ресурсів у процесі господарської діяльності
Тігова Т. М. [9]	Витрати – це сукупність переданих у грошовій формі витрачачь підприємства, пов'язаних із виробництвом продукції, наданням послуг, виконанням робіт та їх реалізацією

Підсумовуючи, можна сказати, що витрати – це використання ресурсів у процесі господарської діяльності, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Слід зазначити, що поняття «витрати» по-різному трактуються обліковцями та економістами. Так, під економічними витратами розуміють «затрати втрачених можливостей», тобто суму грошей, яку можна отримати при найбільш вигідному із всіх можливих альтернативних варіантів використання ресурсів. Таким чином, економічні витрати будь-якого ресурсу, обраного для виробництва продукції дорівнюють його вартості при найкращому із всіх можливих варіантів використання. Поняття економічних витрат обумовлено обмеженістю ресурсів у порівнянні з кількістю варіантів їх використання. Натомість з бухгалтерського погляду витрати – це тільки конкретні витрати ресурсів [10].

Отже, трактування поняття витрат різними науковцями з точки зору бухгалтерського обліку та економічної теорії дає змогу охарактеризувати в повному обсязі сутність витрат та має важливе значення при управлінні витратами для їх ефективного планування, контролю та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Список використаних джерел: 1. П(С)БО № 16 «Витрати» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 (зі змінами і доповненнями). 2. Дерій В. Термін «витрати» і його трактування для потреб обліку і контролю / В. Дерій // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1 (26). – С. 154–160. 3. Лінник В. Г. Основні напрями класифікації витрат підприємства / В. Г. Лінник, Н. Г. Золоторьова // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць / [ред. А. М. Мороз]. – К., 2004. – Вип. 3. – С. 222–231. 4. Олех Н. Л. Теоретичні аспекти управління витратами виробництва на підприємствах у ринкових умовах / Н. Л. Олех // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 9. – С. 156–159. 5. Рогатенюк Є. В. Аналіз базових концепцій управління витратами підприємства / Є. В. Рогатенюк, Р. В. Стіфонова // Економіка Криму. – 2011. – № 1. – С. 325–329. 6. Мошковська О. А. Облік затрат і калькулювання собівартості продукції згідно з вітчизняним законодавством: подальший розвиток і шляхи вдосконалення / О. А. Мошковська // Вісник Житомирського держ. технол. ун-ту. Сер. «Економічні науки». – 2009. – № 3 (49). – С. 85–88. 7. Лозинський Д. Л. «Витрати» та «Затрати»: узгодження понять в бухгалтерському обліку / Д. Л. Лозинський // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2009. – № 4. – С. 55–59. 8. Одінцова Т. М. Призначення та отримання в системі фінансового та управлінського обліку затрат та витрат підприємства / Т. М. Одінцова // Вісник СевДТУ: Економіка і фінанси : зб. наук. пр. – Севастополь : Вид-во СевНТУ, 2008. – Вип. 92. – С. 155–162. 9. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності : навч. посіб. / Т. М. Тігова, Л. С. Селі-верстова, Т. Б. Процюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2012. – 268 с. 10. Економічна сутність витрат [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/13694/2/VseukrStud_20121v2_Lialina_I-Ekonomichna_sutnist_vytrat_64.pdf.

УДК 657

І. Ю. Титаренко, студентка

Науковий керівник: **Г. О. Москалюк**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РУХУ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ключові слова: облік товарів, собівартість реалізованих товарів, роздрібна торгівля, аналітичний облік товарів.

У сучасних умовах ринкової економіки України торговельні підприємства функціонують у жорстких умовах конкурентного середовища, тому вони повинні докладати максимум зусиль для втримання своїх позицій. Це зумовлює необхідність у раціональній побудові системи обліку товарів.

Розглядом та пропонуванням рішень з питань, пов'язаних з обліком реалізації товарів і визначенням фінансових результатів, займалися вітчизняні та зарубіжні економісти. Найбільшу увагу цим проблемам бухгалтерського обліку приділяли вчені: Ф. Ф. Бутинець,